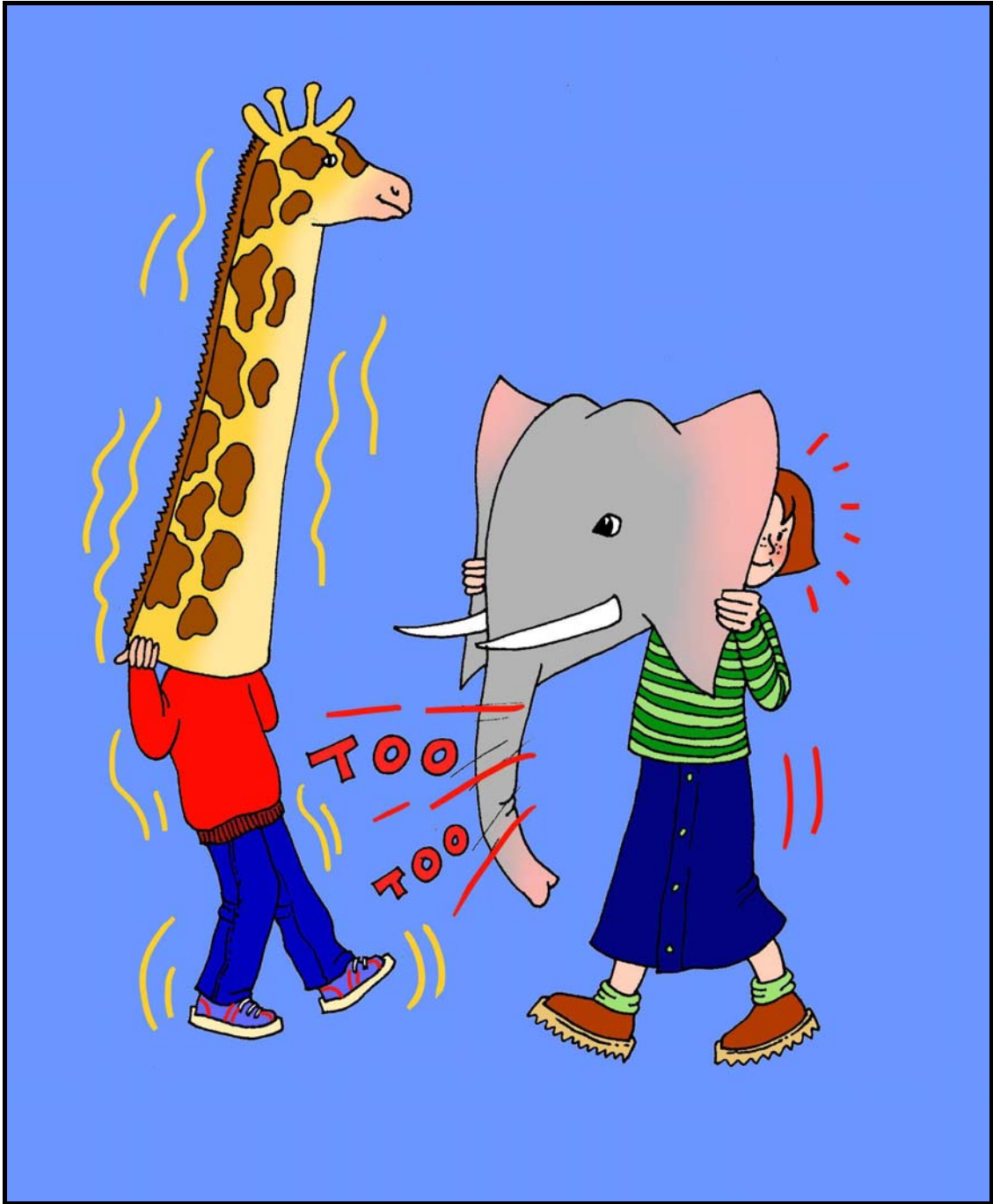

GAN
ALEF
BET
GIMMEL
DALET
HEE
WAW

BIJZONDERE DAGEN IN ADAR

© JELED-NIK Afdeling Onderwijs

Tekst: Henny van het Hoofd
Tekeningen: Marchien Mayer

tekst: Henny van het Hoofd
illustratie omslag: Marchien Mayer
overige illustraties: verschillende bronnen (voorlopig)

Dit boekje is onderdeel van het NIK/JELED leerplan voor kinderen vanaf 4 jaar.
Voor meer informatie: www.jeled.net of jeled@nik.nl

ZODRA ADAR IS BEGONNEN

WORDEN WE STEEDS VROLIJKER!

Bijzondere dagen in de maand adar

Adar is een van de maanden van het joodse jaar. We worden dan steeds vrolijker omdat we weten dat er twee belangrijke feesten gaan komen die allebei te maken hebben met גְּאוּלָּה, (*geola*), verlossing van het joodse volk van zijn vijanden.

Het eerste feest is Poeriem, dat gevierd wordt op 14 adar. Het tweede feest is Pesach. Pesach vieren we niet in adar maar in nisan, de maand die op adar volgt.

De sjabbat voor Poeriem merken we al dat het gauw Poeriem gaat worden. Deze sjabbat heeft een bijzondere naam: שַׁבַּת זְכוֹר (*sjabbat zachor*).

Het woord *zachor* betekent: herinner! Op deze sjabbat denken we er aan dat we nooit mogen vergeten wat de vijanden van het joodse volk ons hebben aangedaan.

In sjoel wordt een speciaal stukje uit de Tora voorgelezen. Het gaat over Amalek, die het joodse volk op een laffe manier aanviel toen het kort na de uittocht uit Egypte vermoeid en zwak door de woestijn trok.

Amalek is, evenals Haman die van hem afstamde, een symbool voor de vijanden van het joodse volk.

Bijzondere sjabbatot

Sjabbat Zachor is niet de enige bijzondere sjabbat. In de maanden Adar en Niesan zijn er ook nog vier andere sjabbatot met een speciale naam.

Hier zie je de bijzondere sjabbatot. Vaak heeft de naam net als bij *sjabbat zachor* te maken heeft met het gedeelte wat op die sjabbat uit de Tora wordt voorgelezen. Bij de laatste heeft de naam met de sjabbat zelf te maken.

Sjabbat ZACHOR   שַׁבַּת זְכוֹר - *de sjabbat van de herinnering*
Dit is de sjabbat vóór Poeriem (zie bladzijde 1)

Sjabbat SJEKALIEM   שַׁבַּת שְׁקָלִים - *de sjabbat van de sjekels.*
Dit is de sjabbat die dicht bij of op 1 Adar valt. In de parasja die we dan lezen wordt verteld over de halve sjekel, die alle joden vroeger als bijdrage moesten geven. Het geld werd gebruikt voor het onderhoud van het Beth Hamikdasj. Door de halve sjekels te tellen wist men ook meteen hoeveel joden er waren.

Sjabbat PARA   שַׁבַּת פָּרָה - *sjabbat van de koe*
Dit is de bijzondere naam van de eerste of tweede sjabbat na Poeriem. In de Tora lezen we dan over de Rode Koe. Dat is een heel bijzondere koe, waarvan alle haartjes rood zijn. Zo'n koe wordt maar heel zelden geboren. De as van deze koe werd in het Beth Hamikdasj gebruikt wanneer iemand onrein was.

Sjabbat HACHODESJ   שַׁבַּת הַחֹדֶשׁ - *sjabbat van de maand*
De sjabbat die vlak voor of op 1 niesan valt. We lezen dan in de Tora dat de maand niesan, de maand waarin we Pesach vieren, de eerste maand van het joodse jaar moet zijn. Om ervoor te zorgen dat Pesach echt in de lente valt, krijgt Adar in sommige jaren een schrikkelmaand: Adar Sjenie

Sjabbat HAQADOL   שַׁבַּת הַגָּדוֹל - *de grote sjabbat*
Deze naam heeft niet te maken met wat er uit de Tora gelezen wordt, maar met het tijdstip van het jaar waarin deze sjabbat valt. Het is namelijk een heel belangrijke sjabbat: de sjabbat voor Pesach.

GRIJP EEN STER!

Kies een handje, en lees de vraag. In welke ster staat het goede antwoord? Geef ze dezelfde kleur.

Andere bijzondere dagen in Adar

Ook de dag voor Poeriem, **13 adar**, is bijzonder. Die dag is het **תַּעֲנִית אֶסְתֵּר** (*ta'aniet Esther*), de Vastendag van Esther. Op deze dag denken we er aan dat koningin Esther drie dagen gevast heeft voordat ze zonder toestemming naar koning Achasjverosj ging om hem te vertellen over de plannen van Haman en hem te vragen haar en haar volk te helpen. Als 13 adar op sjabbat valt wordt de vastendag verschoven naar de donderdag daarvoor.

Op **14 adar** is het Poeriem. De dag daarna, **15 adar**, heet **פּוּרִים שׁוּשָׁן** (*poeriem sjoesjan*). Sjoesjan was de hoofdstad van het rijk van koning Achasjverosj, de stad waar Mordechai en Esther woonden. In die tijd was het een belangrijke, grote stad met een muur er omheen. Poeriem werd daar een dag later gevierd dan in de rest van het land, omdat de joden van Sjoesjan in zo'n grote stad een dag langer nodig hadden om hun vijanden te verslaan.

Het is de gewoonte om in steden die lang geleden stadsmuren hadden Poeriem een dag later te vieren, net als in Sjoesjan. De enige stad waar dat nu nog gebeurt is **ירושלָיִם**. Daar wordt Poeriem gevierd op Poeriem Sjoesjan, dus op 15 adar.

Vul in. Kies uit de woorden in het vak:

herinner!

1 In de maand _____ vieren we Poeriem.

vastendag

2 We denken er dan aan dat 'נַחְמָן ons verlost van _____

Adar

3 In de maand _____ vieren we Pesach.

symbool

4 We denken er dan aan dat 'נַחְמָן ons verlost van _____

Jeruzalem

5 De sjabbat vóór Poeriem heet sjabbat _____

Farao

6 Dat betekent: _____

Ta'aniet Esther

7 In sjoel lezen we dan een speciaal stukje over _____

Poeriem Sjoesjan

8 Net als Haman is hij een _____ voor al onze vijanden.

Haman

9 Op 13 Adar is het _____

Niesan

10 Dat is een _____

Amalek

11 14 Adar vieren we allemaal Poeriem, behalve in _____

zachor

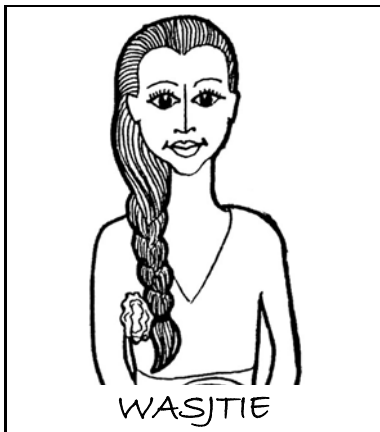
12 Daar vieren ze het een dag later. Dat heet _____

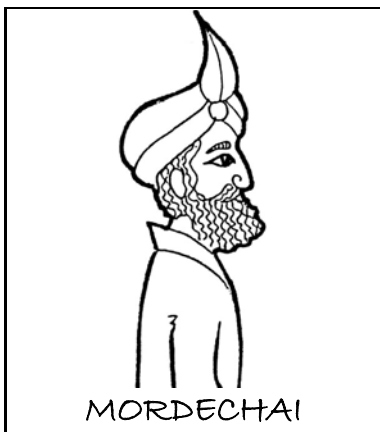
Maar de bijzonderste dag in Adar is natuurlijk Poeriem! Op deze en de volgende bladzijde zie je de belangrijkste personen uit het verhaal van Poeriem. In het vak op blz. 8 vind je zinnen. Kies hieruit voor iedere persoon de drie zinnen die het beste bij hem of haar passen:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

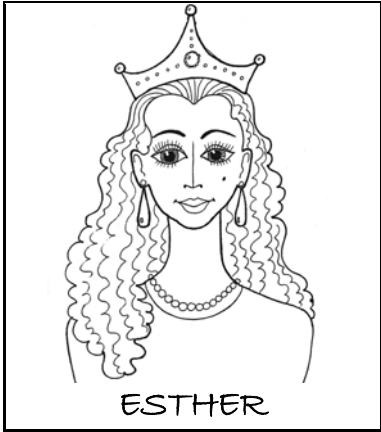

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

1 _____

2 _____

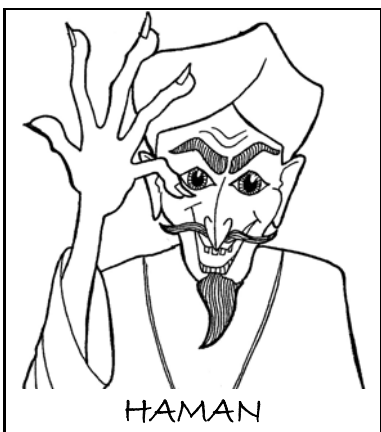
3 _____

1 _____

2 _____

3 _____

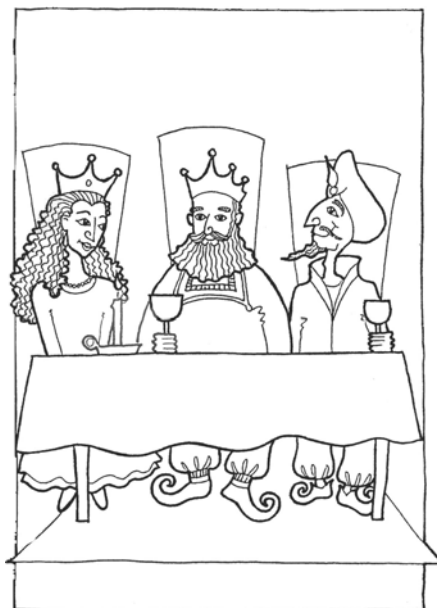
1 _____

2 _____

3 _____

Vul deze zinnen in op bladzijde 6 en 7.

- * koning van een groot rijk * mooiste meisje van het land *
- * eindigde aan de galg * van plan om de koning te vermoorden *
- * weggestuurd uit het paleis * nieuwe koningin van Perzië *
- * redde het leven van de koning * vijand van het joodse volk *
- * dol op mooie vrouwen en drank * zei 'heel' tegen de koning *
- * afgeluisterd door Mordechai * gaf een feest voor vrouwen *
- * wilde de joden van Perzië vermoorden * familielid van Esther *
- * zei: doe maar wat je wilt, Haman * dienaren van de koning *
- * kwam moedig op voor het joodse volk bij de koning *
- * mocht als beloning op het paard van de koning rijden *

DE VIER MITSWOT VAN POERIEM

Bij Poeriem horen vier speciale מצוות (mitswot):

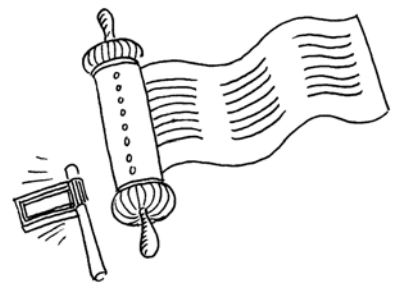
1 MEGILLA LEZEN - קְרִיאַת מִגִּילָה

Dit is de belangrijkste mitswa van Poeriem.

De *megilla* (rol) met het verhaal van Esther wordt twee keer gelezen: een keer 's avonds en een keer overdag. Zowel mannen als vrouwen zijn verplicht om megilla te horen.

De megilla wordt opgevouwen als een brief, ter herinnering aan de brief die Mordechai en Esther stuurden aan de joden in het rijk van koning Achasjverosj. Daarin stond dat joden in alle generaties Poeriem moesten blijven vieren.

Het is de gewoonte lawaai te maken wanneer de naam Haman gelezen wordt. Zo vegen we zijn naam (en die van alle andere vijanden van het joodse volk) als het ware uit. Na het voorlezen van de megilla wordt 'Sjosjannat Jakob' gezongen, een speciaal lied over de geschiedenis van Poeriem.

2 GELD GEVEN AAN ARME MENSEN - מִתְּנוּת לְאֶבְיוֹנִים

Op Poeriem geven we geld (of geschenken) aan arme mensen, zodat zij ook op een plezierige manier Poeriem kunnen vieren.

Je mag dat op de dag van Poeriem zelf doen, maar ook al vanaf een paar dagen daarvoor. Als je zelf geen arme mensen kent, kun je ook geld geven aan bv een organisatie in Israël, die ervoor zorgt dat het terecht komt bij degenen die het nodig hebben.

Het is de gewoonte om iets te geven aan twee arme mensen.

3 MISJOACH MANOT - משלח מנות

Op Poeriem (overdag) sturen we etenswaren aan vrienden. Het moeten dingen zijn die je meteen op kunt eten, bijvoorbeeld chocolade of fruit. Of natuurlijk de speciale lekkernijen voor Poeriem: kiesjeliesj en Hamansoren!

Door *misjloach manot* (veel mensen zeggen *sjlachmones*) te sturen wordt de vriendschap tussen mensen sterker, zoals ook in de tijd van Esther en Mordechai gebeurde. Of het nu goed met ons gaat of slecht, vriendschap met andere mensen hebben we altijd nodig.

Als iemand je *sjlachmones* geeft is het de gewoonte om daar niet voor te bedanken. Het is immers een mitswa om op Poeriem iets aan een ander te geven. Maar je mag wel zeggen: bedankt dat je mij hebt uitgekozen om deze mitswa te doen!

4 POERIEMMAALTIJD - סעודת פורים

We sluiten Poeriem af met een lekkere, feestelijke maaltijd. Dit komt omdat in de megilla staat dat we Poeriem moeten vieren als een dag van 'eten, drinken en vreugde'.

Voor deze maaltijd wordt geen kiddoesj gemaakt, want Poeriem is geen *jomtov* (feestdag) die in de Tora staat.

Na het eten wordt er gebensjt. Er wordt dan een speciaal stukje gezegd dat over Poeriem gaat. Dat stukje heet *Al Hanisiem* (vanwege de wonderen).

POERIEMQUIZ

1 Hoeveel keer wordt de megilla op Poeriem gelezen?

- 1 keer, alleen in de avond
- 2 keer, 's avonds en overdag
- 3 keer, 's avonds, 's morgens en 's middags.

2 Welk lied wordt na het voorlezen van de megilla gezongen?

- Hi ha Haman
- Ma Nisjtanna
- Sjosjannat Jakov

3 Wie zijn verplicht om de megilla te horen?

- alleen mannen
- alleen vrouwen
- zowel mannen als vrouwen

4 Hoe wordt de megilla voorgelezen?

- de megilla wordt eerst helemaal uitgerold
- de megilla wordt gevouwen als een brief
- de megilla wordt steeds een stukje verder gerold, zoals bij een Torarol

5 Aan hoeveel arme mensen moet je op Poeriem iets geven?

- twee
- drie
- een

6 Wat doe je als je geen arme mensen kent?

- dan hoeft je niks te geven
- dan mag je geld geven aan iemand die niet arm is
- dan geef je het aan een organisatie die voor arme mensen zorgt

7 Welk stukje wordt op Poeriem extra gezegd bij het bensjen?

- retsee
- al hanisiem
- ja'ale we javo

8 Wat hoort echt bij Poeriem?

- kiesjeliesj
- gremsjeliesj
- latkes

9 Wat is *matanot la evjoniem*?

- etenswaren sturen aan vrienden
- geld geven aan arme mensen
- de Poeriem maaltijd

10 Wat is niet goed als *sjlachmones*?

- een zakje chips en een reep chocola
- een blikje zalm en een ananas
- een diepvrieskip en een pak koekjes

11 Waarom maken we lawaai als we de naam 'Haman' horen?

- omdat het leuk is: op Poeriem moet je lol maken!
- om de naam van Haman uit te vegen
- om degene die megilla leest een beetje te plagen

12 Wat is de belangrijkste mitswa van Poeriem?

- geld geven aan arme mensen
- etenswaren aan je vrienden brengen
- de megilla horen

